

NULMETING VEILIGHEID EN
LEEFBAARHEID ZEVEN STRATEN
AANDACHTSWIJKEN GRONINGEN

Levendige straten

J. Oude Groeniger

Y. Seyah

A. Roorda

E. Yazgili

M. Spijker

W. Boersma

M. Pijpker

R. Bottema

K. Offringa

COLOFON

© St. INTRAVAL/Rijksuniversiteit Groningen

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail: info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
Sint Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Augustus 2009

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: Joost Oude Groeniger, Anne Roorda, Marlies Spijker, Mariëlla Pijker, Klazien Offringa, Youssef Seyah, Evrim Yazgili, Willem Boersma, Roel Bottema
Opmaak: A. Beelen (INTRAVAL)
Omslag: E. Cusiel
Druk: Repro GMW

ISBN: 978 90 8874 070 1

LEVENDIGE STRATEN. Nulmeting veiligheid en leefbaarheid zeven straten aandachtswijken groningen

Samenvatting

Auteurs: J. Oude Groeniger, A. Roorda, M. Spijker, M. Pijpker, K. Offringa, Y. Seyah, E. Yazgili, W. Boersma, R. Bottema, 2009, St. INTRAVAl Groningen; Rijksuniversiteit Groningen.

De belangrijkste conclusie die uit dit rapport getrokken kan worden is dat de zeven straten (Johan de Wittstraat, Menadostraat, Timorstraat, Javalaan, Florisplein, Borgwal en Borgplein) in de zogeheten aandachtswijken van Groningen (Indische Buurt en De Hoogte) lager scoren op sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid, vergeleken met andere wijken in de gemeente Groningen. Toch zijn er kansen voor deze straten. Bewoners hebben ideeën over te nemen maatregelen en een deel daarvan is ook bereid mee te werken aan de uitvoering van de maatregelen.

Respons

In de zeven straten zijn de bewoners gevraagd mee te werken aan een face-to-face enquête. De enquête bevat vragen over sociale cohesie, leefbaarheid, veiligheid en maatregelen in de straat. Van alle huishoudens die benaderd zijn, heeft 64% meegewerkt. In totaal zijn er 256 respondenten geïnterviewd, waarvan 57% vrouw en 43% man.

Sociale cohesie

Uit de resultaten blijkt dat er in de straten weinig sociale cohesie is. Vergeleken met de rest van de wijk en de stad als geheel scoren de onderzochte straten laag op sociale cohesie. De straat met de laagste sociale cohesie is de Johan de Wittstraat en de straten met de hoogste sociale cohesie zijn Borgplein en Borgwal. De straten die hoger scoren op sociale cohesie zijn straten met deels koopwoningen, veel gepensioneerden en bewoners die er vaak langer dan 10 jaar wonen.

Zoals beschreven in de sociale desorganisatie theorie (Shaw & McKay, 1942; zie ook Sampson et. al., 1997) kan een lage mate van sociale cohesie leiden tot een lage mate van informele controle en verslechtering van de veiligheid in de buurt. Dit lijkt in de zeven straten ook het geval. Uit vergelijkend onderzoek blijkt dat de sociale cohesie in de zeven straten lager is dan in de rest van de Korrewegwijk en De Hoogte als ook in de gehele stad Groningen. Ook de veiligheid- en leefbaarheidscijfers in de zeven straten vallen vaak lager uit dan de Korrewegwijk en De Hoogte als geheel.

Leefbaarheid

De leefbaarheidscijfers vertonen grote spreiding. De rapportcijfers die gegeven zijn voor de woning, woonomgeving, leefbaarheid en veiligheid verschillen voor de zeven straten. De Johan de Wittstraat, Timorstraat en de Menadostraat scoren relatief laag op deze aspecten van leefbaarheid. In deze straten waarderen de bewoners de woonomgeving significant lager dan de wijkgemiddelden. De bewoners in de overige vier straten, Javalaan, Floresplein, Borgwal en Borgplein, zijn enigszins positiever over de leefbaarheid in hun straat. De bewoners geven vooral aan dat de woningen klein en gehorig zijn. Ruim de helft van de bewoners geeft aan te willen verhuizen, waarbij een van de belangrijkste redenen een te kleine woning is. Daarnaast spelen negatieve omgevingsfactoren, zoals overlast van burens, overlast in het algemeen of ontevredenheid over de huidige woonbuurt, een voorname rol.

Veiligheid

Ook de veiligheidscijfers wijken in negatieve zin af van het stadsgemiddelde. Cijfers over onveiligheidsbeleving vallen eveneens hoger uit dan de wijkgemiddelden van De Hoogte en de Indische Buurt. Verder worden drugsoverlast en geluidsoverlast, rommel op straat en afval naast de afvalbakken als belangrijkste buurtproblemen genoemd. Cijfers over slachtofferschap van vermogens- en geweldscriminaliteit in de zeven straten wijken niet of nauwelijks af van de gemiddelden in de Indische Buurt en De Hoogte volgens de Trendrapportage. Slachtofferschap van fietsendiefstal scoort verreweg het hoogst op de bewoners in de zeven straten, terwijl het slachtofferschap van autogerelateerde misdrijven, zoals diefstal uit de auto en beschadiging van de auto relatief laag scoort. Het autobezit zal in deze straten met een gemiddeld lage sociale status ook lager zijn dan gemiddeld in de Indische Buurt en De Hoogte.

Mening bewoners

De bewoners kunnen de problemen in de straten benoemen, maar zijn vaak onvoldoende betrokken met elkaar en de straat om deze problemen effectief te kunnen aanpakken. Dit betekent niet dat er geen kansen zijn voor de straten.

Te weinig aandacht

Tweevijfde van de bewoners is van mening dat de gemeente te weinig aandacht heeft voor de straat. Ze vinden dat ze onvoldoende worden geïnformeerd over en betrokken bij maatregelen die in de straat door de gemeente en andere instanties worden genomen. De gemeentelijke communicatie verloopt voor een belangrijk deel schriftelijk. Onze ervaring in dit onderzoek is dat veel bewoners de post die zij ontvangen niet lezen. Voorafgaand aan de enquête hebben wij alle bewoners een brief gestuurd. De brieven hebben we enkele dagen voor de start van de dataverzameling zelf bezorgd. Een relatief groot deel van de bewoners gaf echter aan niet op de hoogte te zijn van het onderzoek. Gezien het hoge percentage alleenstaanden kan de conclusie worden getrokken dat ongeadresseerde post, ook als die van de gemeente komt, vaak niet zal worden gelezen.

Maatregelen

Meer dan de helft van de bewoners is van mening dat er veiligheids- en leefbaarheidsproblemen zijn in hun straat. Er zijn in dit onderzoek veiligheids- en leefbaarheidsproblemen door de bewoners aangekaart waartegen maatregelen getroffen moeten worden. Maatregelen zijn volgens de bewoners vooral nodig tegen drugsoverlast, geluidsoverlast en afval op straat. Bewoners zijn van mening dat hiertegen te weinig maatregelen worden getroffen. Tweederde van de bewoners geeft aan dat zij zelf ook een rol kunnen spelen bij de uitvoering van de te treffen maatregelen. Op de vraag of zij bereid zijn een bijdrage te leveren antwoord ruim twee vijfde van de bewoners positief. Het afgelopen jaar is 16% van de bewoners ook al daadwerkelijk actief geweest om de veiligheid en leefbaarheid in hun straat te verbeteren. De problemen zijn tot nu toe kennelijk niet zo groot dat het de bewoners in hun dagelijkse werk- of levensomstandigheden belemmert. Wanneer deze signalen van verloedering van de straat niet tijdig worden aangepakt kunnen deze problemen zich mogelijk gaan verergeren. De consequentie daarvan is een verdere verslechtering van de veiligheid en leefbaarheid in de straat.

Ten slotte

Algemeen kan geconcludeerd worden dat er in de straten een aantal verbeteringen doorgevoerd kan worden om zo de veiligheid en leefbaarheid te verbeteren. Niet alleen moeten er maatregelen getroffen worden vanuit de gemeente en andere instanties, de bewoners moeten hier zelf ook actief bij worden betrokken. Het doorbreken van de negatieve spiraal waarin met name de Johan de Wittstraat, de Timorstraat en de Menadostraat verzeild zijn geraakt, zal niet eenvoudig zijn. Ondanks de goede wil van een deel van de bewoners is het daadwerkelijk betrekken van een meerderheid van de bewoners bij maatregelen ter verbetering van de

veiligheid en leefbaarheid geen lichte taak. Het organiseren van een structurele bijdrage van bewoners is mede door hun geringe betrokkenheid bij de straat en medebewoners een lastige opgave. Voor de verbetering van de veiligheid en leefbaarheid in de straten is het wel van groot belang dat dit gebeurt. Niet alleen zullen er nieuwe manieren gevonden moeten worden om de bewoners op de hoogte te stellen van maatregelen ook zullen er manieren gevonden moeten worden om de bewoners bij deze maatregelen te betrekken. Bewoners benoemen vooral sociale problemen in hun straat als drugsgebruik en problematische gezinnen die voor in ieder geval een deel van de leefbaarheidsproblemen verantwoordelijk zijn. Bij deze problemen is de rol van bewoners beperkt. Zij kunnen vooral een rol spelen bij het tegengaan van fysieke verloedering van de straat, waarbij het schoonhouden van de publieke ruimtes en de afval en rommel van straat opruimen de eerste maatregelen kunnen zijn. Het gezamenlijk schoonhouden van de straat zal tevens de sociale cohesie kunnen versterken.